

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ 114/2010

Θέμα : «Προϋποθέσεις ἐγκύρου μεταπέμψεως μοναζουσῶν Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Κυρίκου καὶ Ἰουλίττης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου»

Σχετ. : 1) ἔγγραφον ὑπ' ἀριθμ. Συνοδ. πρωτ. 3758/2010 τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου, 2) ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 972/521/6.9.2010 ἔγγραφον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου

Διὰ τοῦ ἀνωτέρω ὑπὸ στοιχεῖον 2 ἔγγραφου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικολάου διαπέμπεται πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σιδηροκάστρου κ. Μακάριον αἴτησις 36 μοναζουσῶν (περιλαμβανομένης τῆς Ἡγουμένης) τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Κυρίκου καὶ Ἰουλίττης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν διαπέμπσαντα Σεβ. Μητροπολίτην Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, διὰ τῆς ὁποίας παρακαλοῦν διὰ τὴν ἔγγραφὴν των εἰς τὸ μοναχολόγιον τῆς Ἀδελφότητος τῆς ἀρτισυστάτου Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Παντανάσσης Κερατέας τῆς παρ' αὐτῷ Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ἐν τῷ ἰδίῳ ἔγγραφῳ παρακαλεῖ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σιδηροκάστρου διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν σχετικῶν ἀπολυτηρίων γραμμάτων.

Προεχόντως πρέπει νά τονισθῇ τό αὐτονόητον : ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἱερᾶς καὶ ἀμετακλήτου ἐπαγγελίας τῆς ὑπακοῆς συνάγεται ὅτι ἡ αὐτογνώμων ἀποχώρησις μοναχοῦ («ἀπόδρασις» κατὰ τὸν ὅρον τῆς Πρωτοδευτ. Συνόδου, Καν. Γ') ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς μετανοίας του δέν ἐπιτρέπεται εἴτε ἐπὶ σκοπῷ ἀποβολῆς τῆς μοναχικῆς ιδιότητος (: «Οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖραν ἐπ' ἄροτρον, καὶ στραφεῖς εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετος ἐστὶν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν», Καν. ΜΑ' ΣΤ' Οἰκ. Συν.) εἴτε ἐπὶ σκοπῷ ἐγκαταβιώσεως εἰς ἑτέραν Μονήν (: «οὐ δεῖ τῆς πνευματικῆς ἀδελφότητος ἀποκόπτεσθαι», Μ. Βασιλείου Μ.Ρ.Γ. τ. 31, σ 1009) ἔξακολουθεῖ δέ οὗτος λογιζόμενος ὡς μέλος τῆς Ἀδελφότητος «ἐξ ἧς κακῶς ἐξέπεσεν» (Καν. Δ' Πρωτοδευτ.), παρὰ τό γεγονός τῆς μὴ τωόντι ἐγκαταβιώσεώς του ἐν τῇ Μονῇ, διότι «προσμένειν προσήκει ἔνθα ἀπετάξατο ἑαυτὸν προσκαρτερῶν, καὶ μὴ ἐκεῖθεν ἀναχωρεῖν», ἀπαγορεύεται δέ ρητῶς εἰς ἅπαντας τοὺς Μοναχοὺς «μῆτε δέ ἐκκλησιαστικοῖς, μῆτε βιωτικοῖς παρενοχλεῖν πράγμασιν ἢ ἐπικοινωνεῖν, καταλιμπάνοντας τὰ ἴδια μοναστήρια...» (Κανὼν Δ' Δ' Οἰκ. Συν., ὁμοίως Καν. ΚΓ' Δ' Οἰκ. Συν.).

Ὁ μὲν ἐπιχώριος Μητροπολίτης κέκτηται τὴν ἐξουσίαν ἐπιβολῆς κανονικῶν κυρώσεων κατὰ τοῦ ἄνευ ἀπολυτηρίου γράμματος ἀποχωρήσαντος μοναχοῦ («Τὸν μέντοι ἐπίσκοπον τῆς πόλεως, χρὴ τὴν δέουσαν πρόνοιαν ποιῆσθαι τῶν μοναστηρίων», Καν. Δ' Δ' Οἰκ. Συν.) ὁ δὲ Ἡγούμενος ὑποχρεοῦται εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀποδράσαντος ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ του («Εἴ τῆς οὖν μονῆς προϊστάμενος τοὺς ὑπ' αὐτόν τεταγμένους μοναχοὺς ἀποδιδράσκοντας, οὐ μετὰ πολλῆς τῆς μεταμελείας ἀναζητεῖη, ἢ ἐφευρίσκων, οὐκ ἀναλαμβάνοιτο, καὶ τῇ προσηκούσῃ καὶ καταλλήλῳ τοῦ πταίσματος ἰατρείᾳ τὸ νενοσηκός ἀνακτᾶσθαι καὶ ἐπιρῶνύειν ἀγωνίζοιτο, τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἀφορισμῶ ὑποκείσθαι», Καν. Δ' Πρωτοδευτ.), ἐν ᾧ κολάζεται καὶ ὁ Ἐπίσκοπος ἀλλοτρίας ἐπαρχίας, ὁ ὑποδεχόμενος μοναχοὺς ἄνευ «ἐπισκοπικῆς ἐπιτροπῆς», ἢτοι «ἀπολυτηρίου γράμματος» ἢ «γραφῆς» (βλ. Καν. Π' Καρθαγ.). Πρὸς τούτοις, κύρωσις ἀφορισμοῦ ἐπαπειλεῖται καὶ εἰς βάρος τῶν ἀντικανονικῶς ἀποχωρησάντων μοναχῶν καὶ ὄσων ὑποδέχονται αὐτούς: «... εἰ τις μοναχός τῆς ἰδίας ἀποδράσας μονῆς, εἰς ἕτερον μεταπέσῃ μοναστήριον, ἢ εἰς κοσμικόν εἰσκωμάσῃ καταγώγιον, αὐτὸς τε καὶ ὁ τοῦτον ὑποδεξάμενος ἀφορισμένος εἶη, ἕως ἐάν ὁ ἀποφυγὼν ἐπανέλθῃ, ἐξ ἧς κακῶς ἐξέπεσε μονῆς» (Καν. Δ' Πρωτοδευτ.). Συνεπῶς καὶ τυχόν ἀντικανονικὴ μετεγγραφή εἰς ἕτεραν Ἱ. Μονὴν τοῦ αὐτοβούλως μεταστάντος μοναχοῦ εἶναι ἄκυρος.

Καὶ παρὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἀνάλογοι εἶναι αἱ διατάξεις:

«Μοναχός τις δύναται νὰ αἰτήσῃται Κανονικὸν ἀπολυτήριον ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς αὐτοῦ, ὅπερ χορηγεῖται αὐτῷ ἐάν ὑφίστανται ἀποχρῶντες λόγοι καὶ ἀφοῦ ἐξασφαλισθῇ ἡ συγκατάθεσις τοῦ Μητροπολίτου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται ἡ Ἱερὰ Μονὴ εἰς ἣν ὁ ἀπολυόμενος μοναχός ἐπιθυμεῖ ἐφεξῆς νὰ μονάσῃ. Ἡ ἔξω τῆς Ἱ. Μονῆς ἢ καὶ ἡ εἰς ἕτεραν Ἱ. Μονὴν παραμονὴ μοναχοῦ τινος ἄνευ καὶ πέραν τῆς ἀρμοδίως χορηγηθείσης ἀδείας ἀπαγορεύεται ἀπολύτως, ἐν ἐναντία δὲ περιπτώσει καὶ ἐφ' ὅσον ἀποτύχωσιν αἱ διὰ τῆς πειθοῦς προσπάθειαι τῆς προϋσταμένης αὐτοῦ ἀρχῆς, τῇ συνδρομῇ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς ἐπαναφέρεται οὗτος εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τῆς μετανοίας του». (ἄρθρον 10 τοῦ Κανονισμοῦ 39/1972 «Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὀρθοδόξων Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἡσυχαστηρίων» ΦΕΚ Α' 103).

Συνεπῶς μόνον τὸ πραγματικὸν γεγονὸς τῆς μεταστάσεως ἐκ τῆς Μονῆς μοναχοῦ τινος δὲν ἐπιφέρει τὴν αὐθωρεὶ ἀπώλειαν τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους τῆς Ἀδελφότητος.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, κατὰ τὰ δεδομένα τοῦ ἱστορικοῦ, αἱ ἐν θέματι μοναχῶν, μὴ ἐξαιρουμένης τῆς Ἡγουμένης τῆς Ἀδελφότητος, ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγ. Κυρίκου καὶ Ἰουλίττης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου δίσχα ἐπισκοπικῆς ἀδείας καὶ εὐλογίας.

Ἐφ' ὅσον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου χρώμενος τῆς ποιμαντικῆς του διακρίσεως δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προβῆ εἰς ἐφαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω κανονικῶν προβλέψεων εἰς βάρος τῶν ἀποδρασασῶν μοναστριῶν καὶ προκειμένης τῆς χορηγήσεως ἀπολυτηρίου γράμματος παρατηρητέα τὰ ἀκόλουθα :

Α) ὑφίσταται μὲν ἡ προηγουμένη ἐγγραφὸς συναίνεσις τοῦ Μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἐγκαταβιώσουν αἱ μοναχαὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ ν. 590/1977 («6. Ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἢ ἐκδοσις ἀπολυτηρίου γράμματος κληρικοῦ ἢ μοναχοῦ, ἄνευ προηγουμένης ἐγγράφου συγκαταθέσεως τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου, εἰς ὃν θὰ ἀποκατασταθῆ ὁ κληρικός, προκειμένου δὲ περὶ μοναχοῦ καὶ ἄνευ κανονικῆς βεβαίωσεως περὶ τῆς μελλούσης ἐγγραφῆς αὐτοῦ εἰς τὸ μοναχολόγιον τῆς εἰς ἣν πρόκειται νὰ ἐγγραφῆ Μονῆς.»).

Β) ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἐκλεγὲν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἢ διορισθὲν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Παντανάσσης Κερατέας (ἄρθρον 39 τοῦ ν. 590/1977) ἀπαιτεῖται ἡ κανονικὴ βεβαίωσις περὶ τῆς μελλούσης ἐγγραφῆς τῶν μοναζουσῶν εἰς τὸ μοναχολόγιον τῆς ἐν λόγῳ Ἱ. Μονῆς

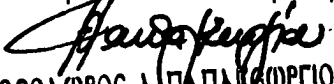
Γ) ἀκολούθως, ἀπαιτεῖται ἡ ὑποβολὴ σχετικῆς ἐγγράφου αἰτήσεως ἐκ μέρους ἐκάστης ἐκ τῶν μοναστριῶν πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σιδηροκάστρου κ. Μακάριον. Τὸ κατατεθὲν πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαον αἴτημα περὶ ἐγγραφῆς τῶν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Παναγίας Παντανάσσης Κερατέας δὲν ἐπέχει καὶ θέσιν αἰτήματος πρὸς τὸν ἀρμόδιον διὰ τὴν χορήγησιν ἀπολυτηρίου γράμματος ἐπιχώριον Μητροπολίτην, τὸ ὁποῖον αἴτημα δέον ὅπως ἀπευθυνθῆ προσωπικῶς καὶ ἀμέσως πρὸς ἐκεῖνον.

Δ) εἶναι δυνατὸν νὰ περιληφθῆ τὸ αἴτημα εἰς ἐνιαῖον κείμενον ὑπογραφόμενον ἐν τέλει αὐτοῦ ὑφ' ἐκάστης μοναχῆς.

Ε) ἡ ἐπικύρωσις γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς ἐκάστης μοναχῆς, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ κατατεθῆ τὸ αἴτημα προσωπικῶς ὑπὸ τῶν αἰτουσῶν πρὸς τὸν ἀνωτέρω Μητροπολίτην, εἶναι δυνατὸν κατὰ τὸν νόμον νὰ ἀπαιτηθῆ ὑπὸ τοῦ ἰδίου, ἐφ' ὅσον διατηρεῖ ἀμφιβολίαν περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ὑπογραφῶν, ὡς ἐξ ἀντιδιαστολῆς συνάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρου 16 παρ. 4 τοῦ ν. 3345/2005 (ἤδη ἐδάφιον 2 τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 11 ν. 2690/1999: «Δεν απαιτεῖται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφῆς του ενδιαφερομένου, όταν προσέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του στις υπηρεσίες ... προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ἢ τα ἀντίστοιχα πρωτότυπα ἐγγράφα»).

Ἀθήνησι, τῆ 8ῃ Ὀκτωβρίου 2010

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ,

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ. ΠΑΠΑΔΟΓΩΡΓΙΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΗ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΩ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΘΑΛΛΑΔΟΣ